

Bakalářská práce: Rozbytí pobytu

Autor: Vojtěch Kovář

Posudek:

Není pochyb o tom, že bakalářská práce Vojtěcha Kováře je zarážející jak svou formou, tak svým obsahem: ve formě, která svými „zámysly“, „předseznánímí“, „refrény“ a „koany“ působí svévolným či přímo jurodivým dojmem, je prezentován projekt, jehož udržitelnost nebo, lépe řečeno, smysluplnost se od samého počátku jeví jako problematická. Práce, jež zaráží již svým titulem, je psána s úmyslem prozkoumat ontologické podmínky šílenství a v rámci tohoto zkoumání odhalit možnosti promýšlet bytí jako takové. Jde tu o to ukázat šílenství nikoli jako ontický fenomén, nýbrž jako ontologický fenomén, tj. fenomén zakládající určitou ontologii. Tato ontologie ovšem nemá být jen jednou z mnoha parciálních ontologií, ale má svým subversivním působením vnést rozvrat do ontologie jako celku. Přesněji řečeno, ontologie šílenství má za úkol zpochybnit či přímo znemožnit spojení všech parciálních ontologií do jednoho celku fundamentální ontologie, v němž by tyto ontologie našly své místo a své zakotvení. To vše je provázeno snahou psát tuto ontologii v otevřených pojmech, tj. dělat filosofii v pojmech, jimž chybí jasná definice, a ne v pojmech uzavřených, jež jsou přesně vymezeny svými definicemi (str. 11, 12). Je to snaha „rozvést řeč vymykající se diskursivní moci racionality, a přesto vydobýt hájemství smyslu“ (str. 16). Jakkoli se jedná o smysl otevřený, provizorní a eluzivní, je zde stále hledán smysl, a proto má smysl tento smysl kriticky posuzovat, což by bylo v případě zjevného nesmyslu zbytečné.

Z tohoto důvodu je třeba upozornit na několik problémů, které se v souvislosti s Kovářovou prací vynořují. Především je otázkou, nakolik je smysluplné hovořit o šílenci či šílenství jako takovém. Podle mého soudu je problém v tom, že autor vůbec nebere zřetel na to, že lze rozlišovat něco takového, jako je míra šílenství, tj. na to že je možné být více či méně šílený. Psychiatrické rozlišování mezi neurózami a psychózami je samozřejmě zcela mimo Kovářův záběr, protože by se jednalo o medicínskou kvalifikaci, s níž autor nechce mít nic společného. Bez elementárního náhledu, že je možné být šílený více či méně, se však práce o „rozbytí pobytu“ dostává na vratkou plochu ničím nepodložené spekulace. O čem tu vlastně autor hovoří? O své představě šílence, nebo o skutečném, konkrétním šílenci, který se svým šílenstvím zoufale zápasí? Otázkou zůstává i to, jakým způsobem lze získat přístup k šílenci a jeho šílenství. Stačí se skutečně „postavit do role druhého a celkem přesvědčivě ji hrát“, jak ve svém pojetí transversálního rozumu, který překračuje hranice samotného rozumu, tvrdí Kovář (str. 15)? Nakolik lze hrát šílence? Nezástává právě takovéto hraní vedeno jistou rozumem podepřenou strategií, neuchovává si navzdory všemu patosu jistou dávku

racionality? Nebylo by zapotřebí, aby se transversální rozum na své cestě za šílenstvím vytrhnul z vlastních kořenů a vydal se na cestu, na níž se nevyhnutelně stává šílenstvím? Na straně 29 si to Kovář již nepochybně uvědomuje. Ale nevzniká pak nutně potřeba rozlišovat, jaká míra šílenství je ještě únosná a jaká nikoli?

Pokud ono stávání-se-šilencem pochopíme jako vystavování se dionýsovskému živlu (str. 30), v němž mizí všechny jasné představy a pevně vymezené pojmy charakterizující živel apollinský, nelze ztráct z zřetele ani to, že žádné sjednocení obou živlů není u Nietzscheho možné. Když Kovář toto sjednocení předpokládá (str. 12), jakoby na chvíli zapomínal, že vztah mezi apollinským a dionýským živlem je u Nietzscheho nutně disjunktivní, a tudíž vylučující jakékoliv smíření. Jediné, co je možné, je setrvávat na pomezí obou živlů a prodlévat v jejich bytostném rozdílu.

Jistě by se daly uvést i další nesrovnalosti, avšak navzdory všem problémům vykazuje Kovářova práce jednu nezpochybnitelnou kvalitu. Na rozdíl od bezkrevných, byť formálně dokonalých prací, jež postě omílají dávno přežvýkané pravdy, je této práci vlastní zápal pro dané téma a odvaha sledovat toto téma i tam, kde vlastní myšlení ztrácí oporu v sekundární literatuře a citovaných autoritách. Přiznám se, že právě tento zápal a tato odvaha pro mne činí Kovářovu práci zajímavou. Jako autorův školitel jednak vím, kolik práce a kolik úsilí zde bylo vynaloženo na to, aby se ambiciózní projekt stal alespoň částečně sledovatelným i pro ty, kdo nesdílejí autorova koncepční východiska. Především jsem však přesvědčen, že díky svému zápalu a své vytrvalosti bude autor schopen své téma uchopit a vyložit ještě adekvátnějším způsobem, až k tomu dozraje čas. Zatím je Kovářova práce jen jakýmsi příslibem, ale už nyní dává tušit, že se v ní objevuje něco nového, což rozhodně nelze říci o velké části akademické produkce.

Proto nemohu hodnotit tuto práci jinak než jako **výbornou**.

Mgr. Petr Kouba, PhD.

5. 2. 2009 v Praze